

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՓՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պոլիսիոյ համար տարեկան 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՆԻՅ ՎՃԱՐՆԷԼԻ

Համակ դրամ եռայն դրկը հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԻՐԱՎՈՒՆԿ, ԼՐԱԳՐՈՑ ՎԱՌՆԱ (ՊՈԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ Редаction du journal
„Иравункъ“ „Iravounk“
ВАРНА (България) VARNA (Bulgarie)

Խնայարարական ուղղեալ գրութիւնք
էս չեն դրկուիր եւ յարմար դասուած
ներք միայն կը հրատարակուին անորոշ
ընթացի կամ մասամբ:
Դասուցեալ տղր 20 սանթիմ. երե-
ֆէն անկի անգամներու համար 20 0/0
զեղ կը լինի:

ՅԱԽԱԼԻ ՊԱԿԱՍԸ

Մեր հանրային կեանքին ամե-
նէն վերաւոր կողմը պակասու-
թիւնն է այն անգամներու որ
ուղղութեան, սկզբունքի եւ դադա-
փաներու հակառակորդներէ կը
պահանջէ ուղղամիտ ըլլալ իրա-
րու հանդէպ:

Կուսակցութիւնները փաստակար
եւ զղուելի ըլլալէ հետեւ, ճշմարիտ
բարիք մը ըլլալու կոչուած են,
երբ իրարու սխալներու դէմ կը
կռուին եւ իւրաքանչիւր իր սե-
փական, անկեղծ համոզումները
իր գործունէութեան ուղղիչ կու-
նենայ: Չէ՞ որ իւրաքանչիւր կու-
սակցութիւն կը ձգտի լոյսանա-
բար ի՛ր ուղղութեան օգտակա-
րութիւնը հաստատել խօսքով ու
գործով իր համակիրները շատ-
ցնելու համար: Այս ձգտումէն եւ
գործունէութենէն հանրային գոր-
ծերն են որ կ'օգտուին, որովհե-
տեւ այդ կը նշանակէ պարզա-
պէս մըցում մը, այլ եւ այլ խում-
բերու միջեւ, օգտակարագոյն
հանդիսանալու:

Այդ աստիճան ազնիւ պայքար մը
հակառակորդներու միջեւ, պիտի
մտածէ ընթերցողը, մտատիպար
մըն է լոկ, անմատչելի մարդկային
տկարութեան համար եւ թէ ամենէն
քաղաքակիրթ ազգերու մէջ իսկ
կուսակցութիւնները երբեք չեն
ընծայած գաղափարային այդ մա-
քուր երեւոյթը: Ընդհակառակը,
յաճախ տեսուած է որ անոնք ուն-
ազնիւ միջոցներու գործածութե-
նէն չ'են խորշիւր, իրենց յաղթա-
նակը ապահովելու եւ հակառա-
կորդը տապալելու համար:

Շատ ստոյգ է, սակայն մտա-
տիպար մը երեւակայելու կարողու-
թիւնը մարդուն տրուած է արդէն
ծիշդ անոր համար որ միշտ դէպի
այն ձգտի, իբր միջոց կատարե-
լագործութեան: Անհատ մը, ինչ-
պէս նաեւ ժողովուրդ մը այն ա-
տեն միայն կարող ըլլալ հիմնա-
կան, յարատեւ գործ մը կատա-
րելու, երբ ունի իսկապէս դադա-
փարային թուիչներ եւ մտատիպա-
րին մօտենալ ճշնելու ընդունա-
կութիւն:

Եւրոպայիներուն օրինակն ալ
պէտք է որ վճռական ազդեցու-
թիւն ունենայ մեր վրայ: Եթէ
կուսակցական տգեղ բարքերու հետ
ունենայինք նաեւ ուրիշ ամէն ինչ
որ անոնք ունին, այն ատեն կըր-
նայինք միտթաւորել: Բայց երբ
անոնց անսահման առաւելութիւն-
ներէն զուրկ մեր վիճակին մէջ,
մեր յուր կողմերը անոնց օրինա-
կովը արդարացեալ կամ թելթեց-
նել փորձուինք, փոանգաւոր սը-
խալներու մէջ կը գլտորինք:

Յիշենք սիայն պարագայ մը,
որ դուրս ցայտեցնէ մեր եւ անոնց
միջեւ կեցած անհուն տարբերու-
թիւնը այս մասին:

Եւրոպայի քաղաքական կու-
սակցութեանց ամենէն հրատապ
պայքարներուն, եւ անոնց յարու-
ցած սաստկագոյն ժխորին ե տակ-
նուկրայութեանց մէջտեղ անխուզ
ու անայլալ՝ հզօր վարչութիւն
մը կայ կանգուն՝ որ իր գիտցա-
ծին պէս կը վարէ հանրային գոր-
ծերը, կը գործադրէ հոստատ-
ուած օրէնքները եւ իր որոշումնե-
րը, այնպէս որ վարչական միքե-
նան սովորականին համեմատ կը
շարունակէ դառնալ, առանց ընդ-
հատումի եւ առանց դանդաղելու:
Իսկ մե՛ր մէջ, Այն պահուն ուր
կուսակցութիւնները անձնական
կիրքերու կեղտոտ կերպարանքը
կառնեն, ուղղամտութիւնը նեն-
գութեանց տեղի կուտայ, բոր-
լոքեալ անպայման թշնամութեա-
նը եւ կոյր ատելութեան հուրը կը
բռնկցնէ սիրտերը, այդ վայրկե-
նին արդէն վտանգի մէջ են մեր
ազգ. հաստատութիւններու եւ
պաշտօնական մարմիններու կանո-
նաւոր գործունէութիւնը եւ առա-
ջին զոհն իրենց... Գպրոցը,
տարաբաժնի դպրոցը, որ ամեն
տեղ ու ամեն ժամանակ իբր յոր-
մարագոյն միջոց կընտրուի կիր-
քերու յաղեցումին:

Այո՛, պայքարի օրինաւոր մի-
ջոցներու ընտրութեան, հակառա-
կութեան մէջ ուղղամտութեան եւ
անկեղծութեան մենք աւելի պէտք
ունինք քան մեզմէ անհամեմատ
աւելի յառաջագէ՛տ ու քաղաքա-
կիրթ ժողովուրդներ:

Այս այնքան ճշմարիտ է որ
ապօրէն եւ անաշխու միջոցներով
մղուած պայքար մը, եթէ նոյն իսկ
իր նպատակը օգտակար եւ ար-
դար է, աւելի միասնակար է մեզի
քան այն կուրը որ փաստակար դի-
տումներով, փակայն օրինաւոր եւ
ներքի միջոցներով առաջ կը տա-
րուի:

Օրինաւորութիւնը ոչ միայն
ազգ. պաշտօնէութեանց այլ եւ կու-
սակցութեանց ու անհատներու
համար միակ ճանքն է, հանրու-
թեան օգտակարապէս ծառայելու:
Դուռ ու մուռ ճամբաները, ան-
խոստովանելի միջոցները, մէկ խօս-
քով, ուղղամտութեան պակասու-
թիւնն է որ կը քանդեն, կա-
պականեն Հայուն գործը եւ շատ
աւելի աւել կը գործեն մեր քան
ուրիշ ո եւ է ժողովուրդի մէջ:

ԱՆՁՆԱԿԱՆ ՀԱՅԻՆՆԵՐ

Ան է, անիծուած այդ հաշիւը, որ
յաճախ կորսնցնել կուտայ մարդուն իր
վճիտ տեսութիւնը եւ ջինջ տրամա-
բանութիւնը, առանց որուն կարելի
չէ երբեք ըմբռնել իրեն ու գործերը
այնպէս՝ ինչպէս որ են անոնք իրենց
հարազատ իսկութեանը մէջ:

Այս օր, երկու անբաժան մտերիմ-
ներ են, իրար դիմար կը պաշտեն ու
խանդակաթ հիացումով մը գրաւուած
համակ, կը գուրգուրան իրենց փոխա-
դարձ բարեկամութեան վրայ որուն
մէջ նիւթական գծուած հաշիւներ կա-
րող չեն եղած բնաւ աղտոտ բաժին մը
ունենալ: Հոգիի ու սրտի կուռ ուժ
մը, անբիծ ու մաքուր սէր մը միայն
միութեան գիծը ըլլալ կը թուի երկու
սրտահաղորդ էակներուն մէջ:

Վաղը սակայն, տխուր յրականու-
թիւնը կուգայ ապացուցանել, թէ
ստու է ամէն բան, մինչեւ իսկ բա-
րեկամութիւնը որ, աւա՛ղ, յաճախ
խաբուսիկ թող մըն է լոկ՝ ժամանակ
մը վարագուրելու համար սեւ հոգիներ-
րու մերկութիւնները:

Ահաւասիկ անձնական կրքոտ նկա-
տումներ, անպիտան հաշիւներ կու-
գան, վեր ի վայր կը շրջեն մէկէն ա-
մեն բարի տրամադրութիւն, ամեն
անձնուրաց զգացում:

Ու կը յայտ խզում մը առաջ եկած
է այն ջուխտակ սիրելիներուն մէջ,
որոնք դեռ երէկ հոգի կուտային այն-
պէս իրարու համար:

Ա՛լ, միւս օրը իսկ ոճերու է՛ն կը-
ծուն, է՛ն վերաւորիչը կը գործածեն

մէկ մէկու հասցէին: Թունալի մա-
խանքով մը կսկսին հալածել զիրար.
իրենց համար ամէն զէնք ընտրելի է,
որքան անպատուաբեր, որքան սոռ-
րին, որքան ալ դժոխային ըլլայ ան:

Անձնական հաշիւը ամեն բան մոռ-
նալ կըստայ խեղճ մարդուն, որ իր
յաղթանակը ապահովելու համար ամե-
նեւին խիղճ չընեն վիթխարի սու-
տերով, զրպարտութիւններով ընկե-
րին վարկը կոտրել եւ՝ եթէ հնար ըլ-
լայ՝ մարդկային արժանապատուու-
թեան իսպառ անարժան, դաւադիր
միջոցներով, ողջ, ողջ սպաննել բա-
րեկամը, քստմնելի անուանարկութեան
մը մահացու հարուածին տակ ջախ-
ջախած:

Անկից վերջ, կը տեսնես որ կամաց,
կամաց, այդ գծուած հաշիւը ոխերիմ ա-
տելութեան մը փոխուած է մարդուն
մէջ, որուն աչքին՝ ամեն բան ալ եւս
իրականէն տարբեր կը թուի, եւ ա-
մենէն հոյակապ արժանիքն անգամ
փոշիի չափ նշանակութիւն չունենար
երբեք:

Օրը օրին, իրարու կը յաջորդեն զա-
նազան տխուր չարախօսութիւններ,
զանազան անբարոյական մեղքնայու-
թիւններ գործ գծող անհոգներէն մէկը
կամ միւսը կը հնարէ իր երբեմնի պաշ-
տած ընկերին թաւալղոր եւ անկանգ-
նելի անկումը փութացնելու ստոր դի-
տումով:

Զղուե՛լի երեւոյթ...

Աւելին կայ սակայն: Երկու բարե-
կամներու ասանկ գծողներէն յետոյ,
կը տեսնես, կարգ մը անծանօթ, գետ-
նաքարչ արարածներ որոնք անձնական
տարբեր հաշիւներով, եւ՝ երբեմն ալ,
պատառ մը հացի անկնկալութիւնով,
իրենց բոլոր հնարամտութիւնը ի գործ
կը դնեն, որպէս զի կրքերը աւելի եւս
բորբոքին եւ յարաճուն կոխներու
տեւական չփոթութեանը մէջ իրենց
արդէն իսկ անպէտ գոյութիւնը ա-
պահովեն:

Բարեկամի եւ ճշմարտութիւնը պաշտ-
պանողի կեղծ ու պժղալի գիմալին
տակ ծածկուած եղբայրասպան կայէն-
ներն են ասոնք, որոնք Յուդայի ժը-
պիտով եւ վատազգի չորոմներով հա-
կառակորդներուն բոլորտիքը կը սը-
լըբտկան, ատելութիւնը կը փայփայեն
եւ անոնց ալեկոծուած սրտին մէջ վա-
ռող կրակը կը բռնկցնեն ի հաշիւ ի-
րենց անօթի ստամոքսին:

Ա՛լ ի՛նչ սուտեր կուգես որ հնա-
րեն, իրենց միակ զբաղումն է ճշմար-
տութիւնը խեղաթիւրել, խօսքերը
խճճել եւ, կուրք ստառակացնել յե-
տոյ, զիւային հրճուանքով մը հանդի-
սատես ըլլալ երկու կողմի ալ ու ձախ
յարձակումներուն, որոնց վերջնա-
րուն չեն փափաքիր երբեք:
Կը պտտան իր իրենք ալ մասնակ-

ցին կոխներու: Իրենց համար հո'ն է ճշմարտութիւնը, ուր կրնան կրծօն մը գտնել: Անտրակելի կեղծաւորութեամբ արգարութեան եւ իրաւունքի անուանով ալ կերպնուն երբեմն, կը պոռան, կը յարձակին ճիշդ վարձկան զինուորներու պէս որոնք իրենց հրացանին գընդակը անխտիր կ'արձակեն որո. կուրծքին որ հրամայէ վճարող հրամանատարը: . .

Ա'խ, աս հացկտտակ միջանկեալները, որոնց միակ հաշիւն է միշտ պղծատոր ջուրի մէջ աղուորիկ ձուկեր որ սալ իրենց պիղծ որկորին համար:

Դժբաղդաբար մեր մէջ դեռ շատ հազուադէպ են մարդիկ՝ որոնք ինքզինքներին նուիրեն ընդհանուրին խնայական օգտին, անհաշիւ կռուին կեղտոտութեանց դէմ եւ անկողնապահութեամբ սիրեն, յարգեն ամեն ինչ որ ճշմարտութեամբ գրուած կը կրէ:

Շատ քիչեր կան որոնք համոզումներու իրական տարբերութեամբ միայն բաղխումներ ունենան, ճշմարտութեան շահերու պաշտպանութեանը համար միայն զոհեն մինչեւ իսկ բարեկամութեան կապերը, եւ, դադարալային անողորմ ընդհարումէ մը վերջ իսկ՝ ազնիւ գանձերն փոխադարձ առաւելութիւնները յարգելու, ստորին զէնքերն արհամարհելու, մէկ խօսքով՝ յարգեն մաքուր միալու պարտականութիւնը:

Ցաւալի է տեսնել որ մեր մէջ աս հասարակ բաժանումները տեղի կուտան անհնական գծով շահերու, փոքրիկ նկատումներու հաշիւներով զորս կ'աշխատինք վարպետութեամբ մը ծածկել սկզբունքի հակառակութեան սիրուն պատրուակին տակ:

Եւ անգամ մը որ յարաբերութեան կապը փրթի, կ'ուրանայ ամեն լըրջանորութիւն, ու շատ անգամ ալ, անճրկած, վատերու բարեկամութիւնը կը սեղմնէ մեր կուրծքին. . . վատերու՝ որոնք եղբայրասպան կոխներու Յանոսն են պարզապէս, մէկ մը այս կողմ. մէկ մը այն կողմ՝ դառնալով՝ իրենց հաշիւներուն համաձայն:

Դուն ուրեք կը պատահինք անանկ համակրելի զէմքերու որոնք կոխներէ առաջ եկած գայթակղութեանց առջեւ դառնացած, եւ չփոթութիւններէն գո-

յանալիք վնասներէն մոտաւորապէս անկեղծ սրտով, անկողնակալ ոգիով, ու մինչեւ իսկ զսողութեամբ աշխատին վերջ մը սալ ընկերային ամեն զմտութեան:

Ո՛չ, մենք չափերը հաճոյք կըզգան, տեսնելով որ անհամաձայնութիւններն ու սին պայքարները կը շարունակուին, վասն զի այնպէս կը պահանջէ իրենց հաշիւը:

Ու որքա՛ն քիչ վէճերու, որքան նուազ քաջալուքներու ակնառան պիտի ըլլայինք, եթէ գիտնայինք աւելինք ալ մի քիչ զոհել մեր անհնական նկատումը, անխուս՝ հաշիւը: ՎԱՍԱ ՇԱՐԻՄԱՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տօպրիչ, 2 մայիս

Մօտաւորապէս երկու շաբաթ կայ որ նորեկ սուսցուհին կը պաշտօնավարէ աղգային վարժարանին մէջ: Եթէ ստոյգ են քաղած տեղեկութիւններս, անսովոր հանդարտութիւն մը, կանոնաւորութիւն եւ աշխուժութիւն մը կը տիրէ հիմայ դպրոցին մէջ: Գրեթէ հարիւրէ աւելի երկսեռ սաներ կուսնին հոն, անոնցմէ վաթսուներհինգը աղջիկ: Աւելորդ է ըսել որ մէկ ուսուցչուհի անբաւական պիտի դառնար, մանաւանդ քանի որ վերջերս տեղացի հայութիւնը, իր գաւազնիւրու մայրենի լեզուն աւանդուելուն չափ, աղջիկներուն ձեռագործի դասեր տրուելուն ալ նուիրածաւրն: Դեր եւ պահանջկոտ է: Թաղի խորհուրդը, պէտք է ըսել, հաւանելիք կարգադրութիւն մը ըրաւ պաշտօնի կոչելով ուրիշ անձ մըն ալ որ պիտի զբաղի փոքրիկներով որոնք դպրոցին մէջ մեծաւ մասնութիւն կը կազմեն: Ասով բնականաբար ուսուցչուհին կարեն լիութիւն կուսնայ ձեռագործի՝ ճիւղին աւելի ոյժ գոյլու:

Այդպիսով բուլղար հայրենասէրները, առանց մի փարայի, քաղցած եւ մերկ թողին իրենց արիւնակից սերերին եւ քաջուցին դէպի «Սուրբ Ռումանիս»:

Ռումանիս քաջուցի նաեւ Լեվսկին, որը քիչ ժամանակ առաջ կալանաւորուած էր Բեյրութի բանտում հետեւեալ դէպքի պատճառով: Մէկ անգամ վերը յիշած պատերազմից յետոյ, երբ բուլղարական զուգը դեռ եւս ցրուած չէր, սերբական իշխանը զինահանդէս արաւ, որից յետոյ խօսակցելով բուլղարների հետ ի միջի այլոց հարցրեց, թէ ինչո՞ւ համար են նոքա զինուորական սովորում եւ թէ ինչ հարկաւոր է նոցա զէնքը: Բախովսկին որ ներկայ էր այդ խօսակցութեան, զանազան քաղաքագիտական—գիւլջո—մատիական գիտումներէն զրոգեւած, չտապիք բոլոր գնդի կողմից յայտնել իշխանին, որ նոքա ոչ մի քաղաքական նպատակ չունին եւ թէ նոքա մտածում են միմիայն իրենց նիւթական շահի մասին: Ուրիշ խօսքով, այդ նշանակում էր որ նոցա միակ նպատակն է յարձակուել թուրքերի վերայ եւ կողորոտել նոցա:

Բախովսկու այդ խօսքերը Լեվսկին համարեց իրրեւ մի սրբապաշտական

կոկիկ բորեկարգութեան շըրջ ջափսխութիւն մըն է որ Տօպրիչ կ'անցնէ: Դպրոցը ըստ կարի դահուցիքի վիճակի մէջ գրուելէ ետքը, աւելի հրաժարեալ քահանային տեղ արժանաւորի երաշխիք տուող ընտրութիւն մը եղաւ: Ատենին զրա՞ծ եւ՞ ձեղ այս մասին եւ յայտնած՝ թէ եւ լաւագոյն կը նկատեմ բանիբուն երիտասարդ մը քաղաքին վրայ քահանայ ձեռնադրել տալու եղանակը: Այժմ յաջող ընտրութիւն մը ըրած կը լիւի Տօպրիչցին, քահանայազարծութեան հրաւիրելով երբեմն Շուվալ պաշտօնավարող Տ. Գարեգին Արծրունի որ մտաւորական չափաւոր զարգացումի մը հետ կը միացնէ բարի սիրտ եւ հանրութեան օգտակար ըլլալու յայտնի տենջ մը:

Ես հաւատացած եմ որ Տէր հայրը Տօպրիչէ գոհ կը մնայ, եթէ իր խղճի ձայնի միշտ ականջաւոր իր պարտականութիւններէն զոքործագրութեան մէջ ճակատաբաց, արդէն համերաշխ զգացումներով տագնաւած տեղիս հայ համայնքին բարոյական շահերը պահպանելու նայ, փայլեցնելով իր վրայ ճշմարիտ հոգեւորականի մը մէջ փնտռուած անեկուն հուանդը: Յաջողութիւն:

Վաղը, կիրակի ընթերցարանի սրահին մէջ տեղի կ'ունենայ Հայ Երիտ. Միութեան երկրորդ եւամսէի ընդհ. ժողովը: Նախորդ վարչութիւնը այլ եւ այլ պատճառներով հրաժարած լինելով, նորը պիտի ընտրուի:

Այս առիթով պէտք կըլգամ ըսել որ երիտասարդներու վրայ վեց ամիս առաջ տեսնուած եւանդէն մեծ բան մը պակսած կերեւայ: մենք յոյս ունինք որ վաղուան ընտրութիւնէն ետքը երիտա-

հայ հոյանք հայրենիքի փրկութեան վրէժնալից սուրբ նպատակի դէմ. «Թընուանկա» աղաղակեց նա բարկութիւնից գողալով եւ արձակեց հրացանը: Բնականաբար վերայ, բայց բարեբաղդաբար դնդակը թափ տուց եւ անցաւ: Բախովսկու մօտով առանց նորան վնասելու: Այդ դէպքի համար Լեվսկուն իշխանի հրամանով կալանաւորեցին եւ ձգեցին բանտ, որտեղից մի քանի շաբաթից յետոյ դարձեալ արձակեցին շնորհիւ ընկերների եւ նոյն իրեն Բախովսկու միջնորդութեամբ:

Գ. Կարճ ժամանակ Ռումանիսյում ապրելուց յետոյ՝ աւանդելով որ այնտեղ աշխատի մի հարկաւոր գործ չ'կայ, Լեվսկին կրկին վերադարձաւ Բուլղարիա, իւր հայրենի քաղաքը, համոզուած լինելով որ հայրենիքին օգնել ուղղը պէտք է ապրի հայրենիքում, գործէ իւր հայրենայիցներին մէջ եւ ոչ թէ հեռուում նստած բաւականանայ միայն նորա մասին մտածելով եւ զանազան ծրարիրներ կազմելով: Բացարձակ դուրս գալ քաղաքի մէջ, իրրեւ աշխատանք, նա ի հարկէ չէր կարող՝ այդ պատճառով նա մի քանի ժամանակ փակուած ապրում էր իւր

սարգութիւնը պիտի յարատեւէ իր առջի վիճակին մէջ, հուշահետէ չէնցնելով ընթերցարանը, եւ առով բարձրացնելով իւր բարոյական հասունութեան մակարդակը:

Նոյապէս երկու օր հոք տեղի պիտի ունենայ Ալքատախնամ ընկերութեան համարաւորութիւնը, որ ամիսէ մը ի վեր դադրած է գործելէ, զլսաւորապէս վարչութեան մէկ քանի անդամներուն տեղէն հեռացած լինելուն պատճառով: . . .

ԼՐԱՔԱՂ

Կարինի ուսական եւ վանի անգլիական հիւպատոսները ապրիլ 16 ին Դավրէթ հասեր են: Կըսուի թէ անոնց ճամբորդութեան նպատակն եղած, թ. Դրան վափագին համեմատ՝ ընտելութիւն: Ներկատարել հասնելու համար թէ կա՞ն անտեղ հայ յեղափոխական կազմակերպութիւններ, որոնք մը. տաքիր ըլլան այս գարուն դարձեալ արշաւել Թուրքիոյ հողին վրայ: Հիւպատոսները մանրամասն հետազոտութիւններ կատարելով համոզուե՞ր են թէ այդպիսի յեղափոխական մարմին մը գոյութիւն չունի եւ վերադարձեր են իրենց պաշտօնատեղիները:

—Դավրէթի առաջ փոխանորդ Հ. Սարաճեան ապրիլ 14 ին մեկնե՞ր է անկէ՞ լլմիածին երթալու համար: Կըսուի թէ պարսկական կառավարութիւնը առաջին կարգի պատուանշան մը շնորհեր է Հ. Սարաճեանի:

—Գաշիէ տէ Գաղզանի մէջ կը կարգանք թէ Կլատաթօնի մահուան առթիւ, Սօփիայի հովիւ Տ. Արիստակէս հօր առաջնորդութեամբ հայ պատգամաւորութիւն մը տեղւոյն անգլիական դիւանադիտական գործակաւտար Տ. Էլիօթի ներկայանալով, Ն. Վանուութեան յայտներ է ազգին ցաւակցութիւնը, զոր խնդրեր է միանալ համայն հաղորդել ուր որ անկ է:

մօր մօտ, մինչեւ որ մագերը նորից երկայնացան եւ մինչեւ որ կարելի եղաւ նորից հոգեւորականի զգեստ ձեռք բերել: Նա իւր գործունէութիւնը ըսկսեց նախ Պոլսիցիւմ եւ ապա Կարլովում: Բայց տեսնելով որ քաղաքացիներին մէջ իւր ցանկացած սերմերը ցանկելու համար դժուար է պատրաստ հող գտնել, միւս կողմից՝ նկատելով որ սեղացի հարուստ բուլղարները եւ թուրքերը արդէն սկսել են ծուռ աչքով նայիլ նորա վերայ, վճռեց թողնել իւր հայրենի քաղաքը, կանխապէս ձգելով իւր վրայից հոգեւորականի զգեստը եւ ընդունելով իւր առաջու աշխարհական անունը: Այդպիսով Լեվսկին, ինչպէս ասում են, կանխապէս այրում էր նաւերը իւր ետեւից (1):

(1) Հիմ կարագեւանցիները՝ երբոր նաւերով գալիս էին պատերազմի նորոգւանցիներին դէմ, ցամաքը դուրս գալուց յետոյ այրում էին իրենց նաւերը, որպէս զի փախչելու ոչ մի յարկ չունեւան, քան զի փախչելու պատերազմին: Կա՞մ յարգեմ կա՞մ լման կոտի դաշտուն: Այդ պատճառով նաւերը ետեւից այրի նշանակում է ձիւնչել ի մահ կոտորի:

ՍԱՐԿԱՒԱԳ

(4)

Երբ աչք բանը հասաւ սերբական կառավարութեան ականջին, անմիջապէս հրամայեց բռնել այդ քաջերին եւ կալանաւորած բերել Պեղրադ, որտեղ նոքա ենթակարկուցին խիստ պատժի: Այդ դէպքը ակնյայտ ցայց տուեց բուլղարներին, որ Սերբիան ոչ միայն չի օգնելու բուլղարների ապստամբութեանը, այլ ընդհակառակը ձեռքից եկածի չափ արգելք է լինելու իրենց հայրենիքի սրբազան դատին: Սերբիական իշխանը մինչեւ անգամ պարզապէս յայտնեց որ «զանազան քաղաքական հանգամանքների պատճառով ոչ մի կերպով չէ կարող օգնել բուլղարներին»: . . Այդ դեռ բուլղարներին չէր, նոքա սկսեցին դաղթականներին ենթարկել խիստ ոտակական հրակողութեան, սկսեցին ամեն կերպ նեղել եւ անհանդիստ անել նոցա, որպէս զի նոքա ստիպուած լինեն Սերբիայի սահմաններից հեռանալ, իսկ նոցանից աւելի նշանաւորներին եւ ազդեցիկներին մինչեւ անգամ պաշտօնապէս հրամայեցին զուրո գալ եւ հեռանալ իրենց երկրից: Այդ վերջիններքի շարքում էր նաեւ Բախովսկին:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Աթինաւան կէլէն պիր թէլէ-կրաֆի Բրէնս վէ Բրէնսէս հաղա-րաթընըն վիէննաւան Աթինայա ինգոնիսո (ղայրը րէսմի) սուրէթ-տէ վասըլ օլտուգլարընը պիւտիւ-միշ տիր :

Ալաֆր. մայիս 24 թարիխիյէ Սթամպուլուան քէշիտէ օլընան տի-կէր պիր թէլէկրաֆ տախի Բրէնս հաղըթէլէրինին մէղքիւր թարիխ-տէն պիր կիւն սօնրա օրայա վա-սըլ օլաճաղընը պիւտիւմիշ տիր :

—Տախիլիյէ նէղարէթինին պիր էմրի մուճիլինճէ, ապրիլ 1տէն իթիպարէն Հինտիաւան կէլէն եօճու վէ վարօրլար հաղընտա գարանթինա թէտպիրլէրի թէք-միլէն իճրա օլունաճաղ տըր :

—Պունտան իքի այ մուգատ-տէմ պօղուլմուշ վէ Քնեաթէվօտա կ. Հաճիէնօֆըն սրիլթօ ֆապրի-գասը արգասընտա տէֆն օլունմըշ պիր չօճուգ նաշէսի բօլիցիա թա-րաֆընտան պուլունմըշ տըր :

Մէնուաթա կէօրէ՝ մէղքիւր ֆապրիգանըն տիրէթօրը քէնտի 18 հաշընտա գըղընըն ըրղընա կէշմիշ վէ պու. տէհշէթլի ֆաճի-անըն սէմէրէսի օլուպ տօղան չօ-ճուղը պօղուպ օրատա տէֆն իթ-միշ տիր : Չօճուղըն բէտէրի վէ վալիտէսի թէվգիթ օլընմըշ վէ իս-թինթազ ալթընա ալընմըշլար տըր :

—Սթանպուլուան Գալլիէ տէ Պաշ-գանա հաղըլտըղընա նաղարէն՝ պալըգ ալը հաղընտա մէվգու օլան նիղալարըն Պուլկարիա-տան թիւրքիայա կէօնտէրլիէն թաղէ պալըգլար իշին տախի իճ-րա օլունմասընա Շուրայի Տէվ-լէթ թարաֆընտան գարար վէ-րիլմիշ տիր :

—Անա Սիմօնըն գաթլինտէն տօլայը իտաճ ճէղասընա մաճիւմ օլան Տէշգօ Պօշէֆ, ճէղասընըն էպէտի հապսա թաշվիլ օլմասընը պա իսթիտա բրէնս հաղըթէլէրի-նէ րէճա իթմիշ տիր :

—Գահրէ ալօղաթլարընտան Մ. Գօնէթի՝ Սօֆիատա էլէք-թրիք թրամվայը թէէսիսի իշին քէնտիսին մէղքուլիյէթ վէրիլմէ-սին բայթաթլըն պէլէտիյէսին-տէն թալէպ էլլէմիշ տիր :

—Համպուրկ բիւնգօսը ուսուլի իւղրէ՝ Սօֆիա շէհրի նամընա գը-լասլարա թաղսիմ իալիլմիշ պիր լթարիա թէէսիս օլունաղընը Սօ-ֆիա կաղէթալարը պիւտիւրիյօրլար :

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻԷ

Բօւթօ—Լափօտան Սթանպուլ Ֆրանսըգ սէֆարէթ խանէսինէ քէ-շիտէ օլընան պիր թէլէկրաֆ շէհ-րի մէղքիւր Ֆրանսըգ գօնսօլօս-խանէսինէ թիւրք բօլիպէրին ճէպրէն կիրմիշ վէ գօնսօլօսը-շարը չըգարմըշ օլտուգլարընը պիւտիւրմիշ տիր : Ֆրանսա սէֆիրի

Պապը Ալիէ պիր նօթա իրալի իլէ միւթէճասըլարըն ճէղալան-տըրլըմասընը թալէպ իթմիշ տիր :

—Սուլթան՝ Բուսիա սէֆիրի Մ. Ջինօվիէֆի հուղուրընա գա-պուլ իլէ, Չարըն Նէվատ պէյ վա-սըլթասըլլա կէօնտէրտիկի Վիղը-մէթ հէտիյէլէրտէն տօլայը թէ-շէքքիւրինի պէյան իթմիշ տիր : Մ. Ջինօվիէֆի իսէ պու միւնասէ-պէթլէ թաղմինաթը հարպիյէնին թէէտիյէսի լաղըմ կէլտիկինի Սուլթանա տէրլաթըր իթտիր-միշ տիր :

—Թէսալիաւան թիւրք օր-տուսը տէվամի սուրէթտէ շէքիլ-մէքտէ, վէ թաղմինաթը հարպիյէ Եունանիսթան թարաֆընտան ճէս-թէ ճէսթէ էօտէնմէքտէ տիր :

—Եունանիսթան վէլիիւհաղը վէ զէվճէսի Ալմանիա իմրէրաթօր-նը զիյարէթ իթմէք իւղրէ Պէր-լինն աղիմէթ իթմիշլէր տիր :

Մ Ո Ւ Հ Ա Ր Է Պ Է

Կէրէք Սպանիա վէ կէրէք Ա-մէրիգա տօնանմալարընըն հարէ-քնաթը քիւլիյէն սըրը սաղլան-տըլը սէպէպլէ, պունա տայիր կէլէն հալատիսլէր մուսատաղ-ատտ օլընմալ. հաթթա կաղէ-թալարըն վէրտիքլէրի հալատիսլէր տախի չօգ տէֆա պիրպիրլէրինէ ուլմայօրլար :

Պիր լիվայէթէ կէօրէ՝ Գաթի-քստէ պուլընան Սպանիա հարպ սէֆինէլէրի Գուպայա միւթէվէճ-ճիհէն հարաքնաթ իթմիշլէր :

Տիկէր պիր թէլէկրաֆա նաղա-րէն՝ ալիլալ Սամբսօն Քիւ-Ուէս-թէ կէրի տէօնմիւշ օլուպ, թէք-միլ գուվլէի պահրիյէ օրատա թօրլանաճաղ, վէ պիւթիւն սէ-ֆինէլէր իքի զըսմա թաղսիմ օ-լարազ, իքի թարաֆտան Սպա-նիա տօնանմասը իւղէրինէ հիւ-ճուճ իտէճէքլէր իմիշ, Հալպու քի-ամիրալ Չէրվարօնըն տախի նէ թարաֆտա պուլունտըղընը սո-հիհէն պիւլէն քիմսէ հօգ տըր :

Մանիլայա կիթմէք իւղրէ Ս-Ֆրանչիսգօտան աքբէր կէօնտէ-րիլմէքտէ տիր :

Գուպա սաղլարընըն Սպանիա հիւթիւմէթինէ իթաթ իթմիշ օլտուգլարընա տայիր չըգան հա-վատիս պի էսաս օլուպ, հալընըգ անլէրտէն պիր գաշ քիշինին՝ ըՍ-պանիանըն վատ իթտիկի ալթօ-նօմիայը գապուլ իթմէկէ մէյալ օլտուգլարընը Մատրիտտէն կէ-լէն պիր թէլէկրաֆ պիւտիւրիյօր :

Գուպանըն աքբէր գօմանտա-նընտան Մատրիտտէ վէրիլէն պիր թէլէկրաֆ էհալինին հիտտէթլէն-մէսինն սէպէպիյէթ վէրտի. պու թէլէկրաֆտան անլաշըլտըղընա նա-ղարէն իքի Ամերիգա վարօղլարը Սպանիա պանտէրասը շէքմիշ օլ-տըրլարը հալտէ, հիյլէլի սու-րէթտէ Գուպանըն կուանթանմօ

լիմանընա կիրմիշլէր վէ պատէհու-թանըլարազ, աթէշէ թալթուլ-մուշ վէ կէրի շէքիլմէկէ մէճպուր օլմուշլար տըր :

Մէքսիգանըն թամբիգօ շէհ-րինտէ մուգիմ Գուպալըլարտան 400 քիշի տաղլարա պիրլէշ-մէք մաղսէաիլէ Գուպա կիրմիշ-լէր տիր :

Մուհարէպլէյէ տայիր պաղը նօղթալարտա՝ Ճուճհուրիյէթ րէ-յիսի Մաք-Քիւնի իլէ հարպիյէ նէղարէթի վէ պաղը ժէնէղալար մուլալիֆ էֆքեալտս պուլընմաղ-տա իմիշլէր :

Սպանիա մաղլուպ օլտուգտան սօնրա, Ամէրիգալըլար Գուպայը ետը զապթլարընա կէշիլմէկէ չըղըլըլար իսէ, տաղլարըն ան-լէրէ գարըլ տախի սիւհաճալարա-ճաթ իտէճէքլէրինի մէշհուր սէրկէրտէ Մաքսիմ կօմէզ պէ-յան էլլէմիշ տիր :

ՍՕՆ ՀԱՎ ԱՏԻՍԱԹ

Սօն պիր հալատիսէ կէօրէ՝ շիմտի Ամերիգալըլար ամիրալար Սպանիա սէֆինէլէրին նէրէտէ պուլունտըլարընը անլալըշ վէ անլէր իւղէրինէ հիւճիւմ իթմէյէ հաղըր օլտըլարըն՝ տան, նիհա-յէթ իւշ կիւնն գատար ճէսիմ պիր գալվա վուգու պուլաճսգ իմիշ :

Սպանիա Ֆիլիպին տաղլարընը Ֆրանսայա թէքթ իթմէք էֆքեա-րընտա պուլունտըլը Ուաշինկ-թօնտա սէօլլէնմէքտէ տիր. պու թէտպիրին տաղլ սէպէպի մէղքիւր տաղլարըն Ամերիգալըլար թա-րաֆընտան զապթ օլունմասընա մանի օլմագտան իպարէթ իմիշ : Ուաշինկթօն հիւթիւմէթի 50000 եէնի կէօնիլլիւ աքբէր թօրլա-մաղա գարար վէրմիշ տիր :

ԻԼԱՆԸ ԲԷՍՄԻ

Վարնա վէ ճիվար քէօլլէրտէ իրան տէվլէթի թէպաասընտան պուլընան ըաղպէթլու զէվաթա պիւտիւրիլիք քի իշպու մայիս ա-յընտա, բաղար կիւնլէրի էօլլէն-տէն սօնրա սաթթ 1տէն 5է գա-տար, քէնտիլէրի շախսէն վէ եա-խօտ օլմագտըղը հալտէ, վէքեա-լէթէն գօնսօլօսխանէյէ թէշիթի իտուպ, էլլէրինտէ պուլընան էվ-րաղլարը թաստիգ վէ իսիմլէրինի քիւթիւկ տէֆթէրինէ գայտ իթ-տիրմէլի տիրլէր :

Վիլի—գօնսիյալա տը Բէրս Վառնա, Գ. Ուլասը, Ուլիցա Տէպրսքա Նօ 66

Ա.Զ.Դ

Իրաշուք կը ծախուի Ուու-ճուգ, բօստայի նախկին շէնքի դիմաց, Տիար Մ. Թիւթիւնճեա-նի խանութը :

ԶԱԽԻՐԻ ԲԻԱՑԱՍԸ

Վառնա 15 Մայիս

Պուշուրայ
Վալիօն, լիպրա 47-54, հէքթօլ.
11.20-12 ֆրանք

Արապա, լիպրա 47-55 հէքթօլ.
11-13.50 ֆրանք

Արքա
Լիպրա 38-41, հէքթօլ. 6.20-6.40
ֆրանք

Ֆաստիլա
100 օգգուսը 16-20 ֆրանք՝ մալա
կէօրէ

Արապա մուամէլէսի՝ Նաբօլէն
21 ֆռ. հիսապը իլէ տիր :

Կիւնտէ 15-20 արապա պուլ-տայ, 4-5 արապա արապ կէլմէք-տէ տիր : Մըսըր եօգտըր :

Տէկիրմէն թաշը տիշլէմէք ի-շին մախսուս սէնաթ էհիսի ա-րայանլար աթիտէքի տարէսէ միւ-րաճաթ իթմէլի տիրլէր :

Թորոսեան վասըլթասըլլա
Թուլմաս Մըղրազճեան, Պուրէշ
Գալէա—Բուհօլա, 124.

«ԱՐԵՆԵԼԵԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ»

Նսր քացուաճ

Ռ Ո Ւ Ս Ճ Ո Ւ Ք

Սիմիօնֆի դրամատան գէմ գտնուող նախկին «Մասիս» շէն-քին մէջ, ուր կը պատրաստուին տան խահանդի յատուկ մաքու-թեամբ համադամ կերակուրներ և անուշիղէններ չափաւոր զինե-րով : Փորձելը ստուգել է : Բաժանորդագրութիւն կ'ընդուն-ուի դիւրամատչելի պայմաններով :

Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Ի ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Հնդկաստանի հայ գաղութի մասին պատմական և աղագրա-կան խիստ շահեկան տեղեկու-թիւններ պարունակող սոյն անգ-լիէրէն երկասիրութիւնը, զոր հե-ղինակը, Տիար Միսրովպ Սէթ-եանյ՝ կալիթաթայէն զրկած է մեզ, կարծէ որ ամէն անգլիագէտ աղ-գայիններու թանգարանին մէջ զտնուի :

Գինն է 6 լէվ

Կեդրոնատեղի վառնա

Ա. Ջարպիւնիյան

«Հայկական Գրատուն»

Ա.Զ.Դ

Իրաշուք կը ծախուի Սասուն սրճարանի ծխալաճառ Պ. Վահան Սնտօնեանի, Մուսալլա գուրու գահ-վէճի Պ. Յակոբ կէօղիւպէյիւք-եանի և Սպարալարհան մէկիլիին գէմ Հայկական Գրատան մէջ ի վառնա :

Ա.Զ.Դ

Ով որ գիտէ Թորոս Աղապ-լարեան անուն 25 տարեկան, քնիկ Երզնկացի երիտասարդին ուր գըտ-նուիլը, թող հաճի իմաց՝ ել իրա-շուքի խմբագրութեան :